

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om larm m.m.;

RPSFS 2000:66

FAP 465-1

Utkom från trycket
den 29 december 2000

beslutade den 22 november 2000.

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 § första stycket 2 förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen och meddelar följande allmänna råd.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Ett brådskande polismeddelande skall sändas som larm om

1. det berör ett allvarligt brott eller en annan allvarlig händelse eller
2. det innehåller uppgifter av spaningskaraktär, kräver säkerhetsåtgärder, bevakning eller andra polisinsatser.

2 § Ett polismeddelande som sänds som larm skall innehålla uppgifter om

1. det brott eller den händelse som föranleder larmet och
2. vilken polismyndighet som är ansvarig för larmet och i förekommande fall berört polisområde eller annan enhet inom polismyndigheten.

3 § Innehåller larmet en begäran om att den mottagande polismyndigheten skall vidta särskilda åtgärder, skall meddelandet avslutas med uppgifter om var upplysningar i ärendet kan erhållas eller lämnas.

4 § Om larmet avser efterspaning av person eller fordon, skall personen eller fordonet samtidigt spärras i Polisens dataregister för personefterlysningar (EPU-systemet) och i Polisens dataregister för efterlysning m.m. av fordon och registreringsskyltar, personliga fordonsskyltar och skyltar för beskickningsfordon (EF-systemet).

Om ett larm innehåller uppgifter om en efterlyst person, skall den avsändande polismyndigheten undersöka om den efterlyste kan antas använda annat namn eller personnummer.

2 kap. Informationsskyldighet gentemot Rikspolisstyrelsen

1 § En polismyndighet är ansvarig för att Rikspolisstyrelsen, genom dess rikskommunikationscentral (RKC), omgående informeras när en allvarlig händelse av det slag som nedan anges har inträffat eller kan befaras inträffa:

1. I tjänsten dödad eller svårt skadad polis.
2. Allvarligt våld eller hot om sådant våld mot medlem av den kungliga familjen, talmannen, statsministern eller annat statsråd, någon av riksdagens ledamöter, en statssekreterare eller kabinettssekreteraren.
3. Allvarligt våld eller hot om sådant våld mot besökande statschef eller person med jämförbar ställning, talman, regeringschef eller annan minister på besök här i landet eller mot ambassadör vid främmande beskickning eller mot beskickningslokaler.
4. Kapning av flygplan, terroraktion, bombattentat och annat liknande grovt brott.
5. Svårare flyg-, tåg-, båt- eller annan olycka, naturkatastrof eller annat svårare nödläge.
6. En annan händelse som är av stort allmänt eller massmedialt intresse, eller en händelse som kräver polisförstärkning från annat polisdistrikt, riksresurser eller att internationella kontakter tas.

Allmänna råd

Uppgifter vid sändning av larm och fortsättning på larm samt vid komplettering, förnyande eller avlysning av larm bör endast anförtros åt poliser eller andra anställda vid polismyndigheten som är väl förtrogna med de larmtekniska rutiner som finns angivna i Rikspolisstyrelsens handledning för larmrutiner.

För att vidmakthålla en god förmåga att snabbt sända larm och vidta åtgärder vid larm kan polismyndigheterna sända övningslarm.

3 kap. Larmtyper

Rikslarm

1 § Rikslarm skall användas för att sprida meddelanden som bedöms vara av intresse för de flesta av landets polismyndigheter. Det skall distribueras till alla polismyndigheter.

Flygplatslarm

2 § Flygplatslarm skall användas för att sprida meddelanden om brott eller händelser som utgör allvarlig fara för säkerheten vid luftfart.

Flygplatslarm skall distribueras till polismyndigheter med säkerhetsklassificerade (securityklassificerade) flygplatser och andra flygplatser med tidtallsbunden trafik.

Allmänna råd

Nämnda flygplatser finns angivna i *bilaga 1*.

Nordiskt larm

3 § Nordiskt larm skall användas för att sprida meddelande till ett annat nordiskt land med undantag för Island.

Zonlarm

4 § Zonlarm skall användas för att sprida meddelanden till alla polismyndigheter inom ett visst begränsat område. Om fler än tolv polisdistrikt är berörda skall rikslarm sändas.

Allmänna råd

Zonlarm indelas i normalzonlarm och variabelt zonlarm. Normalzonlarm har ett i förväg bestämt spridningsområde som omfattar flera polisdistrikt. Variabelt zonlarm kan anpassas genom en kombination av två till tolv polisdistrikt.

Zonindelningen framgår av *bilaga 2*

Gränslarm

5 § Gränslarm skall användas för att sprida meddelanden dels till polismyndigheter som har gränsövergångsställen, dels till Tullens rikssambandscentral.

Polismyndighetslarm

6 § Polismyndighetslarm skall användas för att sprida meddelanden till enheter inom en polismyndighet.

Schengenlarm

7 § Schengenlarm skall användas för att sprida meddelanden till annat land anslutet till Schengenöverenskommelsen genom registrering i Schengens informationssystem (SIS).

4 kap. Beslut om larm m.m.

Ansvarig myndighet

1 § Beslut om larm skall fattas av den polismyndighet där ett brott eller en händelse som föranleder larmet har inträffat eller kan befaras komma att inträffa. Rikspolisstyrelsen (Rikskriminalpolisen) beslutar om larm med anledning av ett brott eller en händelse, om polisverksamheten leds av Rikspolisstyrelsen eller om platsen för det befarade brottet eller händelsen inte kan hänföras till en bestämd polismyndighet eller när det eljest finns särskilda skäl. I ett larmmeddelande får hemställas om de åtgärder som kan behöva vidtas vid andra polismyndigheter.

Allmänna råd

En myndighet utanför Polisen bör underrättas om larm som bedöms vara av intresse för den myndigheten. Sådan myndighet kan vara t.ex. lokal, regional eller central enhet inom Kustbevakningen, Tullverket, Kriminalvården, luftfarten, Försvarsmakten, sjukvården eller räddningstjänsten.

Beslut om larm

Lokala tjänsteföreskrifter (8 kap.) bör innehålla regler om beslutsnivåer för olika slag av larm. Därvid bör följande beaktas.

Rikslarm, flygplatslarm och gränslarm

Polismyndigheten bör bestämma vilka poliser som får fatta beslut om rikslarm, flygplatslarm och gränslarm.

Vakthavande befäl vid länskommunikationscentral (**LKC**) och kommunikationscentral (**KC**) bör ges befogenhet att fatta beslut om sådant larm som inte kan skjutas upp. Åtgärden bör i så fall skyndsamt anmälas till polischefen eller till den som polischefen utsett som ansvarig för larmet.

Nordiskt larm

Beslut om nordiskt larm bör fattas av en polis som är behörig att besluta om nationellt larm med motsvarande innehåll.

Zonlarm och polismyndighetslarm

Beslut om zonlarm och polismyndighetslarm bör fattas av lägst vakthavande befäl eller rotelchef.

Begäran om Schengenlarm

2 § Vakthavande befäl vid länskommunikationscentral (**LKC**) eller kommunikationscentral (**KC**) kontaktar Rikspolisstyrelsen (Rikskriminalpolisen, Nationella Sambandskontoret, Sirenekontoret) för larm eller efterlysning som bör göras inom Schengenområdet.

Sändning av larm

3 § Den som beslutar om ett larm är också ansvarig för att detta sänds.

5 kap. Distribution av larm

1 § Distribuerande myndigheter

Polismyndighetslarm skall distribueras av berörd länskommunikationscentral. En polismyndighet får inte distribuera någon annan typ av larm.

Allmänna råd

Rikslarm, flygplatslarm, nordiskt larm, zonlarm och gränslarm distribueras av Rikspolisstyrelsens rikskommunikationscentral (RKC).

Nordiskt larm

2 § Ett nordiskt larm skall föregås av ett larm i Sverige med motsvarande innehåll.

6 kap. Distribution genom Rikspolisstyrelsens rikskommunikationscentral

Allmänna råd

Har Rikspolisstyrelsens rikskommunikationscentral (RKC) mottagit ett larm från ett annat nordiskt land, beslutar vakthavande befäl vid RKC om vilken typ av larm det skall föranleda i Sverige.

1 § Begäran om distribution av rikslarm, flygplatslarm, nordiskt larm, zonlarm och gränslarm skall göras av berörd länskommunikationscentral (LKC) eller kommunikationscentral (KC) eller av Säkerhetspolisens ledningscentral. Om begäran sänds från annan terminal, skall den som sänder larmet underrätta LKC eller KC.

Allmänna råd

Vakthavande befäl vid Rikspolisstyrelsens kommunikationscentral (RKC) kontrollerar att larmet är utformat på ett korrekt sätt och att det får rätt spridning. Vakthavande befäl vid RKC bedömer också om inkommen larmbegäran är av rätt larmtyp i förhållande till övriga inkomna larm. Om förändring av larmtyp bedöms nödvändig kontaktas berörd LKC.

2 § Vid särskilda händelser där behovet av en omedelbar larmdistribution är nödvändig kan vakthavande befäl vid polismyndigheten, genom telefax eller telefon insända ett preliminärt underlag som omedelbart distribueras av Rikspolisstyrelsens rikskommunikationscentral (RKC) till begärt spridningsområde. Ett sådant, preliminärt larm, skall snarast kompletteras av polismyndigheten enligt den föreskrivna larmrutinen.

3 § Kan larmet av tekniska skäl inte distribueras till en terminal, skall Rikspolisstyrelsens rikskommunikationscentral (RKC) underrätta länskommunikationscentralen (LKC) i det aktuella länet eller i förekommande fall Säpo ledningscentral. Det åligger sedan LKC att på annat sätt vidarebefordra larmet till berörda enheter.

7 kap. Fortsättning på larm (larmtext omfattar mer än en sida)

1 § Om texten till ett larm inte ryms på tillgängligt utrymme (en skärmsida), skall ett nytt larm sändas med uppgifter om att innehållet utgör en fortsättning på tidigare sänt grundlarm. Fortsättning på larm skall distribueras i samma omfattning som grundlarmet.

Komplettering av larm

2 § När förutsättningarna för ett larm ändras eller när nya uppgifter kommer in som är av betydelse för ett tidigare sänt larm, skall larmet omgående kompletteras. Ansvar för att så sker åvilar den myndighet som beslutat om larmet eller som därefter har övertagit ärendet.

Komplettering av larm skall distribueras i samma omfattning som grundlarmet.

Förnyande av larm

3 § Ett förnyat larm skall distribueras i samma omfattning som grundlarmet.

Allmänna råd

Ett larm får förnyas inom 30 dagar från den dag då grundlarmet sändes eller från den dag då larmet senast kompletterades. Nordiskt larm får på samma sätt förnyas inom sju dagar genom att grundlarmet och eventuella kompletteringar återutsänds i sin helhet.

Avlysning av larm

4 § Den myndighet som har beslutat om ett larm ansvarar för att larmet omedelbart avlyses när det inte längre behövs. Om en annan polismyndighet har övertagit ärendet, skall den myndigheten ansvara för att larmet avlyses. Avlysning skall distribueras i samma omfattning som larmet.

Nationellt larm som inte har kompletterats eller förnyats inom 30 dagar skall anses som avlyst.

Nordiskt larm som inte har kompletterats eller förnyats inom sju dagar skall anses som avlyst.

Mottagning och underrättelse om larm

5 § Den som tar emot ett larm skall omedelbart underrätta vakthavande befäl vid polismyndigheten om larmet

Vakthavande befäl skall omedelbart underrätta polischefen (befattningshavare i beredskap) om ett mottaget riks-, gränsflygplats eller nordiskt larm. Har polischefen utsett en annan tjänsteman som ansvarig för dessa larm, skall i stället denne underrättas. Är det uppenbart att larmet inte berör den egna polismyndigheten behöver underrättelse inte ske.

Underrättelse till personalen

6 § Vakthavande befäl skall vid sändning och mottagning av larm se till att meddelandet får den spridning som behövs bland myndighetens personal.

8 kap. Tjänsteföreskrifter m.m.

1 § För att säkerställa sändning och mottagning av larm skall polismyndigheten omgående meddela förändringar i förteckningen över sådana terminaler och skrivare som skall vara upptagna som larmmottagare till Rikspolisstyrelsens rikskommunikationscentral.

Allmänna råd

Varje polismyndighet bör besluta tjänsteföreskrifter enligt följande:

1. Vid varje polismyndighet bör det finnas en person som ansvarar för larmrutinen. Den ansvarige bör ha minst en ställföreträdare. Uppgifter om vem som är ansvarig och vem eller vilka som är dennes ställföreträdare meddelas till Rikspolisstyrelsens rikskommunikationscentral (RKC).

2. Formerna för underrättelse om larm på icke ordinarie arbetstid bör regleras särskilt.

3. En polismyndighet som har en säkerhetsklassificerad (securityklassificerad) flygplats eller en flygplats med tidtabellsbunden trafik bör i sina föreskrifter särskilt ange hur underrättelse om brott eller händelse som kan utgöra allvarlig fara för säkerheten vid luftfart skall meddelas till flygplatschefen.

4. Tjänsteföreskrifterna bör innehålla regler även om beslutsnivåer som tidigare berörts i 4 kap.

5. Polismyndighet bör i planer ha förberett de åtgärder som bör vidtas när ett larm har inkommit.

9 kap. Reservrutiner

1 § Om Rikspolisstyrelsens datoriserade informationssystem är ur funktion, skall larm sändas på något annat sätt.

Allmänna råd

I första hand bör grupsändning med telefax användas. För begränsad geografisk spridning kan sändning via telefon eller polisradio brukas som reservrutiner.

Denna författning träder i kraft den 1 januari 2001, då Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om larm m.m. (RPS FS 1997:4, FAP 465-1) skall upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

SEPPO WUORI

Jörgen Pettersson
(Rikskriminalpolisen)